

A Zala tervezési alegységre javasolt intézkedések

Vízfolyások, állóvizek és felszín alatti vizek állapotának javítása

A Vízyűjtő-gazdálkodás Tervezés
társadalmi bevonásának tematikus fóruma
BALATON részvízyűjtő

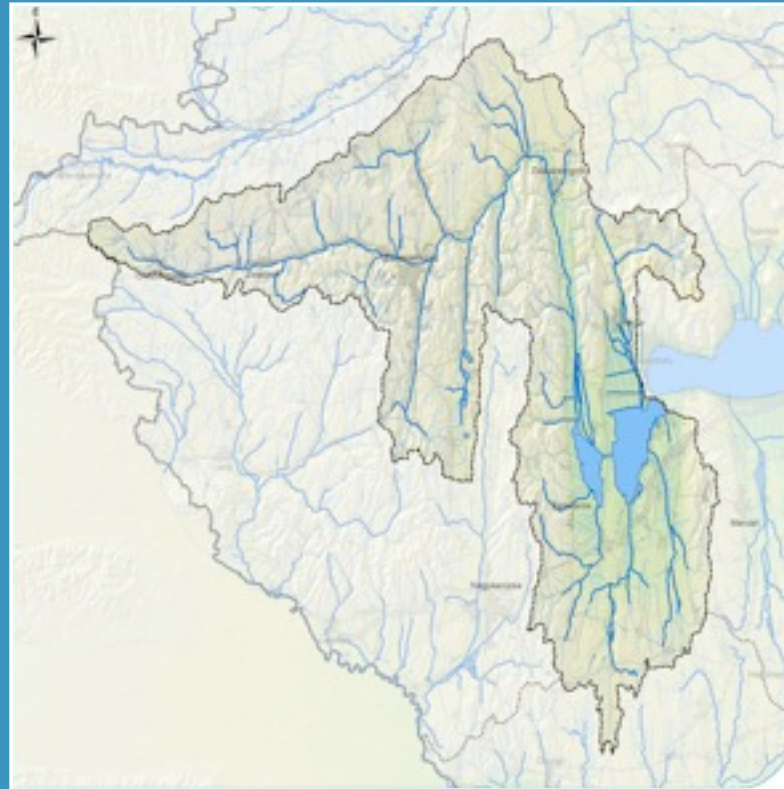
Fonyód, 2009. szeptember 11.

Somogyi Péter NYUDUKÖVIZIG
Déri Lajos területi tervező SOLVEX Kft.

"Vízyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" (KEOP-2.5.0/A)

Zala alegység

Az alegységen található kistájak: Egerszeg-Letenyei dombság, Zalaapáti-hát, Zalavári-hát, Kis-Balaton-medence, Felső-Kemeneshát, Felső- és Alsó-Zala-völgy, Nyugat- és Kelet-Belső-Somogy

Zala alegység vizei

(jelentősebb felszíni és felszín alatti víztestek)

Főbb vízfolyások (13):

- Zala
- Szentmihályi-patak
- Felső-Válicka
- Sárvíz
- Szévíz
- Foglár-csatorna
- Széplaki-patak
- Csörgető-patak
- Nádas-patak
- Kiskomáromi-csatorna
- Zala-Somogyi-határárok
- Gyöngyös-folyás
- Marótvölgyi-csatorna

Állóvizek (7):

- Kis-Balaton I. és II. ütem
- Szévíz menti tőzeg-bányatavak
- Varászlói-halastavak

Főbb felszín alatti víztestek (5):

- Zala-vízgyűjtő porózus (rétegvíz)
- Zalai-dombság, Balaton-vízgyűjtő porózus (rétegvíz)
- Délnyugat-dunántúli porózus termál (DÉDU-KÖVIZIG)
- Nyugat-dunántúli termálkarszt
- Közép-dunántúli termálkarszt

Jelentős vízgazdálkodási problémák

Vízfolyások és állóvizek

1. Vízfolyások és állóvizek szabályozottsága

- Völgyzárógátas tározók, fenékgátak, fenékküszöbök
- Rendezett mederforma, hosszirányú szabályozottság, nem megfelelő fenntartás
- Megfelelő zonáció hiánya

2. Tápanyag és szerves anyag terhelés

- Kommunális és illegális szennyvízbevezetés
- Kommunális hulladéklerakók és állattartó telepek
- Tározók és halastavak bevezetése
- Diffúz szennyezések mezőgazdasági és települési területekről

3. Sótartalom és hőterhelés

- Termásvíz bevezetés

Felszín alatti vizek

1. Nitrát és ammónium szennyezésekkel kapcsolatos problémák

- Diffúz szennyezések mezőgazdasági és települési területekről
Szennyezés által érintett víztípus: talajvíz

2. Egyéb szennyezések

- Diffúz mezőgazdasági növényvédőszer szennyeződések
Szennyezés által érintett víztípus: talajvíz

Erősen módosított, mesterséges víztestek

10 felszíni víztest (kisebb patakok)

Módosítottság okai: - tározók

(rekreáció, hordalékfogás, halászat és árvíz-csúcs csökkentés)

20 mesterséges víztest (Kis-Balaton környéki mesterséges csatornák)

Létesítés okai: - belvíz levezetés, mocsarak lecsapolása

A vizek állapota

Vízfolyások - összesen 50 db víztest

Ebből 6 jó, 20 nem jó, 24 adathiány miatt nem dönthető el

Állóvizek – összesen 7 db víztest

Ebből nincs jó, 2 nem jó, 5 adathiány miatt nem dönthető el

Felszín alatti vizek – összesen 7 db víztest

Mennyiségi probléma nincs, kémiai minősítés alapján 3 db víztest nem jó állapotú

Célkitűzések és mentességek

	Jelenleg jó állapotú (%)	Jó állapot/potenciál elérése		
		2015-ig (%)	2021-ig (%)	2027-ig vagy később (%)
<u>Vízfolyások és állóvizek:</u>	10,9	3,5	45,6	40,0
Természetes	15,0	-	75,0	10,0
Mesterséges	11,6	3,8	3,8	80,8
Erősen módosított	-	9,1	90,9	-
<u>Felszín alatti vizek:</u>	57,0	-	-	43,0

Időbeni mentességek főbb okai:

- Aránytalanul magas gazdasági terhek, megfizethetőségi, finanszírozási problémák miatt
- Az intézkedések után az ökoszisztémák helyre állásához időre van szükség (felszíni víztestek)
- Műszaki megvalósítás időigénye, vagy adminisztratív korlátok (Varászlói-halastócsport)
- Az intézkedések után a felszín alatti víz minőségi állapotának helyreállításához időre van szükség (felszíni alatti víztestek)

Főbb intézkedések csoportosítása

1. Tápanyag- és szerves anyag terhelések csökkentése
2. Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása
3. Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése
4. Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása
5. Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések
6. Átfogó, országos intézkedések

Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentése

1. Területi agrárintézkedések

- Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás
- Művelési ág váltás és fenntartása
- Állattartótelepek korszerűsítése

2. Vízfolyások és állóvizek rehabilitációja

- Földhasználati viszonyok átalakítása a parti sávokban
- Part-menti védősávok kialakítása

3. Csatornázás és szennyvízelhelyezés

- Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint
- Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése

A Szennyvíz Program a teljes alegységet érinti

4. A halastavi és a horgászati hasznosítás jó gyakorlata

- Jó halgazdálkodási és horgászati gyakorlat
- Tározók üzemeltetése az alvízi szempontok figyelembevételével

Egyéb szennyezésekkel kapcsolatos problémák megoldása

1. Termálvíz bevezetések korlátozása

Használt termálvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata, pl.: Zala, Gyöngyös folyás

2. Felszín alatti vizeket veszélyeztető, ipari és mezőgazdasági eredetű szennyezett területek feltárása, kármentesítése

Az ipari és mezőgazdasági szennyeződések lokális jellegűek, talajvíznél mélyebb vízadó szinteket nem érintenek.

A vízgyűjtő egészét tekintve hatásuk, jelentőségük nem számottevő. Az ismertté vált szennyező források, szennyeződések felszámolása folyamatosan történik.

Vízfolyások és állóvizek szabályozottságának csökkentése

1. Kis és közepes vízfolyások rehabilitációja

- Meder rehabilitáció bel- és külterületen, a meder fenntartásával
- Földhasználati viszonyok átalakítása a parti sávokban
- Part-menti védősávok kialakítása

2. Nagy folyók szabályozottságának csökkentése

- Nagy folyók szabályozottságát csökkentő intézkedések
- Földhasználati viszonyok átalakítása a parti sávokban
- Part-menti védősávok kialakítása

A Zala folyó Zalalövő alatti szakaszán

3. Mesterséges csatornák rekonstrukciója

- Földhasználati viszonyok átalakítása a parti sávokban
- Part-menti védősávok kialakítása

A Kis-Balaton környéki csatornák

4. Egyedi intézkedések

- Kis-Balaton II. ütem megvalósítása

Kis-Balaton Vízvédelmi Rendszer befejezése

- Duzzasztók és zsilipek üzemeltetése az alvízi szempontok és a hosszirányú átjárhatóság figyelembe vételével

A völgyzárógátas tározóknál pl.: Csörgető-patak, Sárvíz-patak

Fenntartható vízhasználatok, a vizek mennyiségi állapotának javítása

1. Felszíni vizek fenntartható használata

Felszíni vízhasználatok fenntartható megvalósítása az ökológiai szempontok figyelembevételével: *Felső-Válicka, Zala-Somogyi-határárok, Esztergályi-patak*

Védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

NATURA 2000-es területek: 319,24 km²

1. Védett természeti területek speciális védelme

- Mentett oldali holtágak és mélyárterek vízellátása
- Mellékágak és hullámtéri holtágak vízpótlása
- Megfelelő halgazdálkodási, horgászati gyakorlat
- Ökológiai szempontú vízszintszabályozás
- Jó mezőgazdálkodási, inváziós növényfajok előretörésének visszaszorítása
- Ökológiai szempontú medermorfológia kialakítása

Átfogó, országos intézkedések

1. Vizsgálatok (környezeti hatásvizsgálatok)
2. Engedélyezési eljárások
3. Monitoring fejlesztése

